

Будинок Дирекції залізниці.
1912–1913 рр.
Архітектор З. Б. Левинський.
Сучасне фото

Будинок на розі
вул. П. Дорошенка, 77 і
пл. М. Шашкевича. 1911 р.
Архітектор З. Б. Левинський.
Сучасне фото

Першою спорудою Л. стала його власна кам'яниця на вул. Кадетській (1906–1907). 1908–1909 збудовано кам'яницю Е. Векслера на розі вул. Академічної, 27 (тепер *просп. Т. Шевченка*), вул. А. Фредра і вул. Лозинського (тепер вул. О. Герцена) з рисами англійської архітектури поч. ХХ ст. та стилізацією середньовічних форм. Сецесійними елементами є великі сегментовидні вирізи вікон першого поверху, де була *“Шкотська кав'ярня”*. Форми модернізованого класицизму в аттиках і порталах, використання для оздобу лише русту, облицювання та невеликих рельєфних вазонів властиві будинкам *Б. Дембінського* (тепер вул. *Калича Гора*, 11) (1909–1910; проєкт Л., будувала фірма *В. Дембінського*) та А. Залевської (тепер вул. *П. Дорошенка*, 77) (1910–1911, інтер'єр *Ю. Пйонтковського*).

Однією з наймонументальніших управлінсько-відомчих споруд Львова того часу стала будівля нової Дирекції залізниць на розі вул. Міцкевича (тепер вул. *Листопадового Чину*, 20) та Зигмунтовської (тепер вул. М. Гоголя, 1–3). Хоча Л. не був відзна-

чений на архітектурному конкурсі проєктів цієї будівлі 1911, до реалізації прийняли власне його позаконкурсні плани. Це чотириповерхова споруда в стилі модернізованого класицизму (1912–1913), будівництвом якої керував *В. Литвинович*.

Л. експонував свої проєкти на виставках у Львові 1910 (Загальна виставка архітектури) і 1914 (архітектурна частина Весняного салону). Л. брав участь у створенні теорії нової ретроспекції *“постгісторизму”*, початок якій поклала конференція в *“Клубі будівничих”* Політехнічного товариства 09.02.1909 за участю провідних архітекторів. Л. виступив там з головною доповіддю.

Працював як архітектор у Львові до червня 1915. Брав участь в українсько-польській і польсько-більшовицьких війнах. 1921 закінчив Вищу військову школу у Варшаві. З військової служби вийшов на пенсію 1935. Публікувався у військових часописах. На початку *Другої світової війни* емігрував до Франції. Згодом виїхав до Великобританії. Помер у м. Глазго.

Юрій Бірюльов

ЛЕВИНСЬКИЙ ІВАН (06.07.1851–04.07.1919) – архітектор, промисловець, педагог, меценат, український громадський діяч. Батько *С. Левинського*.

Народився у м. Долина (Івано-Франківської обл.) у шляхетській родині директора школи. Закінчив початкову школу в Стрию, реальну школу у Львові. 1869 вступив на інженерний відділ Технічної академії у Львові (закінчив з відзнакою 1874). 1881 отримав звання будівничого. Від 1901 – надзвичайний професор *Львівської Політехніки*, керівник кафедри утилітарного і залізничного будівництва. Створив власну систему навчання, дбаючи про добробут і ерудицію студентів. 1901 виступив з лекцією *“Про утилітарне будівництво”*; 1903 – із лекцією *“Значення горизонтальної проєкції в утилітарному будівництві і громадському господарстві”* (опубліковані в *“Технічному часописі”*). Студенти та робітники називали Л. *“серденьком”* через таке

його звертання до людей. Серед його учнів – *Є. Червинський, Т. Обмінський, О. Луштинський, Т. Врубель, Ф. Каслер*. 1908 Л. призначили звичайним професором будівельного відділу. 1909 у лекції “Про парцеляцію будівельних ґрунтів” запропонував принципи спорудження колоній дешевих будинків для робітників та службовців. 1912–1914 – декан будівельного відділу Політехніки.

Заснував 1881 архітектурно-будівельну фірму, що розташовувалася на *вул. Личаківській, 6*, а потім на пл. Капітульний (тепер *пл. Катедральна, 7*). За проектами і під керівництвом Л. зведено будівлі у багатьох містах Західної України та Східної Польщі. Провів реконструкцію і перебудову монастиря “*Сакре-Кер*” (1884–1886). Спорудив 1885 корпус для дитячого шпиталю Св. Софії на розі *вул. Личаківської і вул. Чернігівської* і запроектував добудову до приймального павільйону, а згодом окремий операційний блок цієї лікарні. У дусі неороманської стилістики 1886–1889 відновив *костел св. Івана Хрестителя, 1889–1893 – костел Марії Сніжної*. 1893–1895 будував комплекс нового монастиря і костелу кармеліток *босих* (проект Л., Ф. Штатца і Ю. Захаревича). 1895 на *вул. Ісаковича* (тепер *вул. І. Горбачевського*) постав студентський гуртожиток. Фірма Л. на межі XIX–XX ст. широко займалася забудовою Львова, забезпечуючи працею сотні робітників. Завдяки діяльності Л. у Львові кін. XIX ст. досяг розквіту *історизм*, що відобразився у зведених Л. будинках лікарні для невиліковнохворих ім. Білінських (1891–1897, тепер *вул. С. Смаль-Стоцького*), прибутковій кам’яниці Л. Бачевського на *вул. Ю. Словацького, 8–10* (1892–1894, проект *Я. Т. Кудельського*), Будинку праці (тепер *вул. І. Мечнікова, 37/39*; 1896). У внутрішньому дворі будинку на *вул. 3-го Травня* (тепер *вул. Січових Стрільців, 5*) було збудовано 1898 двоповерхову бібліотеку для родини Павліковських (до 1921). 1897 за проектом Л. і *К. Мокловського* споруджено стадіон і критий манеж товариства “*Сокил*” (тепер

вул. Марка Черемшини, 17; добудовано 1903). 1898–1901 спільно з *К. Мокловським* Л. спорудив у стилізованих формах східної архітектури *Єврейський шпиталь* на сучасній *вул. Раппопорта, 8*. 1900 на *вул. Курковій* (тепер *вул. М. Лисенка, 47–49*) за проектом, виконаним у бюро Л., зведено шпиталь Св. Йосифа для невиліковнохворих.

Багато уваги Л. приділяв житловому будівництву. 1887–1888 постав особняк *Р. Цегак* на *вул. Солодовій, 6* (1904 перебудований *Я. Балабаном* для потреб учительської семінарії). На *вул. Сакраменток* (тепер *вул. М. Туган-Барановського, 34*) 1886–1887 зведено неоренесансний особняк *Маєвських*, а 1888–1889 на *вул. Г. Домбровського* (тепер *вул. І. Рутковича, 11а*) – віллу з фактурними ефектами цегляного мурування, арабесками ліпнини у сандриках і черепичним дахом (перебудована 2011). 1889 було закінчено будівництво будинку на *вул. Курковій, 34*. 1889–1890 на *вул. Міцкевича* (тепер *вул. Листопадового Чину, 11*) за проектом *Ю. Захаревича* постала вілла з майстернею *Я. Стики* (тепер *Художньо-меморіальний музей О. Новаківського*). За проектом *Т. Мюнніха* фірма Л. спорудила будинок видавця *Л. Масловського* на *вул. Сикстуській* (тепер *вул. П. Дорошенка, 73*). 1887 на *вул. Гончарській* (тепер *вул. М. Драгоманова, 23*) збудовано віллу професора *Т. Пілята* у стилі французького неоренесансу. 1894 там же під № 25 за проектом *Я. Любінгера*, зробленим у бюро Л., споруджено віллу Л. і *Я. Гіжицьких*. За проектами *Я. Т. Кудельського* Л. збудував віллу *Ф. Потулицького* на *вул. Я. Матейка, 4* (тепер Західний науковий центр НАН України; 1891–1892) і *палац Семенських-Левицьких* на *вул. Пекарській, 19–19а* (1891–1897). У стилі неоренесансу зведено кам’яниці *Я. Слівінського* на *вул. М. Коперника, 16* (1888) і *К. Понінського* на *вул. 3-го Травня, 19* (1889–1890), будинок *Піллерів* на *вул. Личаківській, 3* (1893). У низці споруд архітектурного бюро Л. проявилось барокове забарвлення (будинки на

Ф. Красицький.
Портрет Івана Левинського.
1916 р.

Рекламна афіша фірми
Івана Левинського.

ФІРМА
Іван Левинський
у Львові, ул. А. гр. Потоцького ч. 58.

АРХИТЕКТОНІЧНЕ БЮРО І ФАБРИЧНЕ ПІДПРИЄМСТВО
ДЛЯ БУДІВЕЛЬНОГО ПРОМИСЛУ

Відзначене гонорарними дипломами та золотими медаллями на краєвих і загальнодержавних виставках

ПОРУЧАЄ:

- Камелі пелі, мурні і мазанки, сілі та коларові різнік стилів власного виробу.
- Теракота і будівельна майолика.
- Артистична майолика, лікусова посуда.
- Дохвіж (карпани) і глазуровані гусакі.
- Глазуровані плити на злижені стіи в лазнях, сінях і т. п. і глазуровані нарізники для охорони берегів мурів.
- Помостові штайгугові плити до вестибулів і церков.
- Будівельні матеріали всього роду.
- Незакінчені фасади із штучного каменя, штукатуері і склади особом Бюла Шредля у Відні.
- Підлоги основи і машинної гібловані на перо і зпуск 1/4 і 1/2, грубі.
- Всякі сталеві вироби, порталі, брами, двері і вікна в комплекті викопані разом з окучем і ланцюгами.
- Школярські вартати до виробу залізних констукцій і артистичних робіт.
- Аларничі вартати.
- Гісієчє осушувачє нових і старих будівель патентованими апаратами Гольдцера і Баша.
- Гісієчє стінки власного виробу для передлау та ізоляції від голосу і зніма.
- Найдешевші самонесні передлаові стінки Кеслера з цегла 8 см. грубі.
- Артистичне заведенє різьбарське – штукаторське і вибір штучного мармору.
- На продаж парцелі під вілами і каменіцями.
- Виконує адаптації будишків і каменіць.
- Відбудує знівщені віпшоє парохіальні будинки, як також церкви і сільські школи.

Будинки колишньої фабрики І. Левинського на вул. Генерала Чупринки, 58а. Сучасне фото

вул. Друкарській, 3 і 4; 1897–1898) і стиль неоготики (вілла Г. Бромільської, тепер вул. С. Коновальця, 27; проєкт С. Маєрського, 1898–1899).

Від 1888 Л. разом з Ю. Захаревичем забудовував дільницю *Кастелівка* на *Новому Світі* й *Байках*. 1889–1890 споруджено комплекс будинків на вул. Марії Магдалини (тепер вул. О. Кольберга, 4, 6, 8) і віллу “*Марія*” (тепер вул. І. Нечуя-Левицького, 20). Серед перших будинків *Кастелівки* були також будинки на теперішніх вул. І. Нечуя-Левицького, 18 (вілла Світальських, 1890–1891) і вул. Генерала *Чупринки*, 11 (вілла К. Скварчинської,

Цех фабрики І. Левинського. Фото поч. XX ст.

1889–1890), будинки на вул. Набеляка (тепер вул. І. Котляревського), 27–29–31 і 37 (1890–1891) – усі збереглися в перебудованому вигляді. Імовірно, бл. 1899–1900 було запроєктовано і споруджено віллу К. Дзядоня-Дзелінського на вул. Генерала Чупринки, 21 (імовірно, проєкт фірми Л. або М. Ковальчука). Цікавою була вілла-майстерня А. Попеля, споруджена 1902 за виконанням у бюро Л. проєктом В. Годовського на вул. І. Горбачевського, 6 (нині не існує). 1906 фірма Л. спорудила новий будинок *Академічної гімназії* на вул. Л. Сапіги (тепер вул. С. Бандери), 14; на поч. XX ст. – лікарні у Львові, Ворохті, Косові, Коломиї, Золочеві.

Л. виступав ініціатором розробок і впровадження у львівську архітектурну практику нових естетичних теорій та технічних ідей. Його фірма однією з перших у Львові застосувала залізобетон при закладенні 1897 фундаменту під *будинок Львівського театру опери та балету* (за кресленнями Я. Богущького), а також зводила 1897–1900 сам театр. При добудові спирто-горілчаного заводу Ю. Міколяша і Й. Шпрехера на вул. Богданівка (тепер вул. *Городоцька*, 132) Л. 1900 розширив центральне приміщення з прогонами, перекритими залізобетонними формами. 1901 фірма Л. спорудила нову міську бойню на *Габрієлівці* (тепер м'ясокомбінат; вул. *Промислова*, 52–56) з металевими та залізобетонними конструкціями, але зі збереженням зовні традицій цегляного стилю XIX ст. Різні підрозділи фірми Л. були задіяні при будівництві та опорядженні нового головного *залізничного вокзалу* у Львові (1901–1903).

Від кін. XIX ст. Л. часто звертався до стилю *сецесії*. Риси ранньої сецесії отримали такі львівські споруди, що звів Л. за проєктами А. Захаревича 1897–1900: особняк Я. Дашека на вул. Набеляка, 41, будинок Гофманів на вул. К. Танської (тепер вул. С. Руданського, 3), кам'яниця на вул. Сикстуській, 9, і особливо *пасаж Міколяша*. 1899–1900 фірма Л. спорудила за проєктом віденської спілки “Г. Гельмер і Ф. Фельнер” готель “*Жорж*”. В оздобленні фасадів використано неоренесансні

й необарокові форми, в інтер'єрі – стиль сецесії.

На зламі XIX–XX ст. Л. згуртував гроно учнів і послідовників, щоби втілити ідеї українського національного стилю в мистецьких творах. Майстерно інтерпретував мотиви народної творчості українських Карпат, що дало змогу говорити про явище “гуцульської сецесії”. Початок формування національного стилю в архітектурі й декоративному мистецтві засвідчив запроєктований Л. та Я. Т. Кудельським будинок для робітничої родини на львівській Виставці будівельної промисловості 1892 (перша в Галичині спроба проектування соціального житла для робітників). Пошуки національного стилю виявились і в павільйоні українських товариств Львова на *Галицькій крайовій виставці 1894 р.*, збудованому за мотивами української садиби XVII ст. Втіленням цього стилю стали споруди фірми Л. у стилі “гуцульської сецесії”: бурса дяків *собору св. Юра* (1903–1904, тепер вул. *Є. Озаркевича*), Кредитне товариство “*Дністер*” на розі вул. *Руської* та вул. *Підвальної* (1904–1906), гуртожиток “*Академічний дім*” (тепер вул. *М. Коцюбинського*, 21; 1904–1906), бурса інституту “*Народний Дім*” (тепер вул. *Лисенка*, 14–14а; 1906–1907), гімназія і бурса *Українського педагогічного товариства* (тепер вул. *Генерала Чупринки*, 103; 1906–1908). За межами Львова постали Народні доми у Стрию, Кіцмані, Яворові, Турці, Тереховлі, Калуші, Борщеві, Судовій Вишні, Самборі, Кам'янці-Струмиловій (тепер м. Кам'янка-Бузька), Радохові, будинок Школи дерев'яного промислу в Яворові, читальня “*Просвіти*” у с. Буданів (тепер Тернопільського р-ну). Прагненням поєднати гуцульські й закопанські мотиви вирізняються будинок Ю. Скварчинського на вул. *Генерала Чупринки*, 11а (1906–1907), *санаторій К. Солецького* на вул. *Личаківській*, 107 (1906–1908).

Л. модерністично переосмислював візантійську і романську архітектуру (креслення та модель театру “*Руської Бесіди*” у Львові (1904–1909), “*Народний Дім*”

з читальнею “*Просвіти*” на *Клепарові* (тепер вул. *В. Сосюри*, 1; 1909–1911). Візантійсько-романські стилізації помітні у спорудах “*Народного Дому*” в Копичинцях на Тернопільщині (1903–1905), церквах у с. *Оброшино* (тепер Пустомитівського р-ну, 1906–1907) та у с. *Бориня* (тепер смт *Турківського р-ну*, 1912), *Інституті василіанок* у Станиславові (тепер Івано-Франківськ, 1910–1914), гімназії ім. *Володимира Великого* в Рогатині (1911–1912). 1902 фірма Л. здійснила розбудову *церкви св. Онуфрія* (тепер вул. *Б. Хмельницького*, 36–38), для якої *М. Сосенко* виконав новий *іконостас* 1908. Натомість майже позбавлені стилізації фасади *Вищого*

Будинок на вул. *С. Смаль-Стоцького*, 5а.
Сучасне фото

Будинок на вул. *І. Мечникова*, 39.
Сучасне фото

Вежа будинку колишньої гімназії та бурси Українського педагогічного товариства на вул. Генерала Чупринки, 105. Сучасне фото

Будинок на вул. Д. Донцова, 8. Сучасне фото

музичного інституту ім. М. Лисенка на пл. М. Шашкевича, 5 (1913–1916, проєкт Є. Червинського). Українська сецесія яскраво домінує тут в інтер'єрах зі стінними розписами *М. Сосенка*. 1912 для *Р. Ковшевича* фірма Л. спорудила віллу – один із найкращих прикладів “раціонального” модерну; водночас у цій будівлі збережена й декоративність.

У період розквіту орнаментальної сецесії загальноєвропейського типу фірма Л. створила у Львові десятки споруд. Активну участь у їх проєктуванні брав *Т. Обмінський*. Серед кращих – житлові будинки 1904–1909: дім *Я. Строменгера* (тепер пл. Генерала Григоренка, 4), кам'яниця *Е. Риделя* на вул. Личаківській, 70, будинки *Л. Хірша* (тепер вул. І. Богуна, 5 і 7), комплекс кам'яниць (тепер вул. Академіка *І. Павлова*, 1–4; вул. *Д. Донцова*, 5–16; вул. *К. Левицького*, 12–14 і 21–21а; вул. Хотинській, 1–3; вул. *Ш. Руставелі*, 42–44; вул. *І. Котляревського*, 23, 25). У їх оздобленні були керамічні екстер'єрні вставки і панно виробництва *Л. Фірма Л.* (імовірно, за проєктами *В. Мінкевича*) спорудила 1909–1911 житлові будинки (тепер вул. *Паркова*, 14; вул. *М. Грушевського*, 10; вул. *І. Огієнка*, 6, та ін.), а

також 1911 – поряд із власною фабрикою (тепер вул. Генерала Чупринки, 60). Електропекарня *Ф. Табачинського* (тепер вул. *Д. Лукіяновича*, 5) зведена Л. 1907. У стилі пізньої сецесії 1911 споруджено будинок учительської семінарії на розі вул. Набеляка та Флешара (тепер вул. Метрологічна, 1–3), у дусі віденської геометричної сецесії – кам'яницю (тепер вул. *Гвардійська*, 28; проєкт *Ю. Пйонтковського*, 1912). Будинок *З. Лясоцької* на вул. *Театральній*, 6 (проєкт у бюро Л. виконав 1909 *Т. Новаковський*) став типовим взірцем модерністської ретроспекції.

З архітектурним бюро Л. 1885–1899 співпрацювали *Е. Яримович*, *М. Ковальчук*, *Я. Т. Кудельський*, *Я. Любінгер*, *К. Мокловський*, *А. В. Вайсс*, *Ю. Захаревич*, а 1900–1914 – *Є. Червинський*, *Ф. Левицький*, *Л. Левинський*, *О. Лушпинський*, *В. Мінкевич*, *Т. Обмінський*, *А. В. Захаревич*.

На міжнародних і крайових виставках будівельного промислу Л. здобув високі нагороди (у Коломиї 1912, у Києві 1911 і 1914; в Одесі 1911 – золоту медаль). Заснував низку навчальних закладів для підготовки будівельників і технічного персоналу.

Як промисловець Л. почав з крамниці будівельних матеріалів, згодом створив фабричне містечко. Фабрика будівельних матеріалів Л. розташувалась на вул. Кшижовій (тепер вул. Генерала Чупринки, 58а). 1885 розпочалося будівництво фабричних корпусів. 1888–1889 там збудовано керамічну фабрику. Наприкін. XIX ст. фірмі належало 8 земельних ділянок із бл. 50 будівлями різних розмірів і призначень: майстернями з виробництва кахлів, облицювальної майолікової плитки, кольорової дахівки, штучного каміння, гіпсу, столярень, теслярських і слюсарних закладів, бетонярні, скульптурної майстерні, відділу декоративного живопису, кузні та ін. У виробках керамічної фабрики Л. 1890-х народна стилістика перепліталася з елементами традиційного декору XV–XVIII ст.; від поч. XX ст. в них стала домінувати сецесія. Водночас характерною

рисою творів (наприклад, ваз 1907–1908 “Похід гуцулів” і “Танок”, зроблених під керівництвом *М. Лукіяновича*) було звернення до народної спадщини. 1905–1910 Л. особисто проєктував на фабриці сецесійні майолікові вироби.

Спільно з Ю. Захаревичем та іншими Л. заснував 1890 фабрику дахівки, цегли і штучного каміння на вул. Янівській, 146 (тепер вул. *Шевченка*). Найцікавішим об’єктом цієї фабрики була кругова піч. 1909 запровадив виробництво мінеральної та содової води, мармеладу, шоколаду на фабриці “Здоров’я”, яка містилася на вул. *Здоров’я*, 9. Сприяв розвиткові промисловості краю, заснувавши у Львові Український керамічний гурток, Товариство робітників і промисловців, культурно-освітню та технічно-художню організацію “Праця”, якій заповів третину свого багатомільйонного майна (згодом названу його ім’ям), та ін. З ініціативи Л. 1907 у Львові виникло Товариство руських інженерів. Активно працював для утвердження *Українського педагогічного товариства*, будував для нього школи, гімназії, бурси, спортивні заклади.

Як куратор та член музейної ради Л. брав активну участь у діяльності *Національного музею у Львові* й часто спілкувався з митрополитом *Андрєм Шептицьким*. Особиста збірка Л., де особливе місце посідала кераміка народних майстрів, налічувала понад 100 виробів (згодом збірку подаровано музею при *Науковому Товаристві ім. Шевченка*; тепер у фонді *Львівського музею етнографії та художнього промислу*).

Л. з родиною (дружиною *М. Броніковською* і двома дітьми) мешкав у фабричному будинку (тепер вул. Генерала *Чупринки*, 58а).

Під час *Першої світової війни* 20.06.1915 росіяни заарештували Л. і в числі інших *заручників* вивезли на Східну Україну. Від 1916 мешкав у Києві, там спорудив у гуцульському стилі греко-католицьку дерев’яну церкву (розібрано у 1930-ті). Навесні 1918 повернувся до Львова. Після виступу проти окупації та анексії Польщею

західноукраїнських земель був усунений від викладання у Львівській Політехніці.

Помер у Львові. Похований на *Личаківському цвинтарі* (надгробок авторства *О. Лушпинського*). 1929 товариство “Праця” видало малим накладом фотоальбом “На спомин визначного громадянина проф. *Івана Левинського*”, де розміщено кілька десятків архівних фотографій, присвячених головно фабриці Л. 1934 заходами товариства “Праця” видано книгу “*Іван Левинський. Його життя та праця*”. Творчість Л. досліджували *Ю. Бірюльов*, *І. Жук*, *О. Нога* (автор монографічних виставок Л. у Львові 1989 і 1992).

Ім’ям Л. названо одну з вулиць Львова.

Юрій Бірюльов

ЛЕВИНСЬКИЙ ЛЕВ (07.09.1876 – бл. 1940) – архітектор. Небіж *І. Левинського*, син управителя його фабрики *Лева Левинського-старшого*. Народився у с. *Демня Вижня* (тепер в складі м. *Сколе Львівської обл.*). Вчився на архітектурно-

Декоративна тарілка.
Фабрика майоліки
І. Левинського.
Поч. XX ст.

Бурса дяків собору св. Юра.
1903–1904 рр.
Тепер вул. *Є. Озаркевича*, 2.
Архівне фото

Гімназія та бурса
Українського педагогічного
товариства (тепер Національний
лісотехнічний університет
України).
1906–1908 рр.
Архітектор Л. Левинський у
співавторстві.
Сучасне фото

му відділі *Львівської Політехніки* (1897–1903). Після отримання диплома працював в архітектурно-проектному бюро І. Левинського.

Разом з *Ф. Левицьким*, *О. Лушпинським*, *Т. Обмінським* став співтворцем української версії львівської *сецесії* (модерну). Брав участь у проектуванні та спорудженні у Львові будинку товариства “*Дністер*” (1904–1906), бурси інституту “*Народний Дім*” (тепер *вул. М. Лисенка*, 14–14а; 1906–1907), гімназії та бурси *Українського педагогічного товариства* (1906–1908, тепер *вул. Генерала Чуприн-*

Надгробок на могилі
І. Левинського.
Сучасне фото

ки, 103; від 1913 – *монастир василіанок*, тепер *Національний лісотехнічний університет України*), гімназії ім. Володимира Великого у Рогатині (1911–1912, тепер Колегіум Національного університету “*Києво-Могилянська академія*”).

У споруді гімназії та бурси Українсько-го педагогічного товариства (співавтор – Т. Обмінський) трансформовані традиції народного мистецтва поєднуються з сецесійними обрисами трапецієподібного середнього фронтона та зі стриманим ліпним і керамічним декором.

Виконав 1904–1906 реставрацію і часткову добудову церкви Різдва Христового у Галичі.

Розробляв ескізи окремих деталей – облицювальних плиток, дерев’яних конструкцій, металевих ґрат, окуття дверей. Для слюсарної майстерні І. Глинчака у Львові виконав проекти металевого хреста для купола церкви та віконних ґрат із мотивом виноградного грона (обидва експонувалися 1909).

Від 1907 – член Товариства руських інженерів, 1908 – учасник статутного комітету в справі заснування *Українського технічного товариства* у Львові (його член від 1913). 1917 склав іспит у *Галицькому намісництві* на патент будівничого. 1918 отримав концесію на самостійне проектування та будівництво у Львові. 1919–1939 мав власне архітектурне бюро і будівельне підприємство на *вул. Содовій* (тепер *вул. І. Левинського*, 3).

У міжвоєнний час спорудив гімназію василіанок (тепер *вул. Кирила і Мефодія*, Львівська лінгвістична гімназія) та Дім інвалідів у Львові, сирітські притулки в м. Косів (тепер Івано-Франківської обл.) та с. Синевідсько Вижне (тепер смт Верхнє Синьовиднє Сколівського р-ну Львівської обл.), будинки літнього відпочинку у с. Ворохта і с. Гребенів; проектував пам’ятник героям визвольних змагань у м. Комарно (тепер Городоцького р-ну Львівської обл.), “*Народний Дім*” зі школою та ремісничою бурсою у м. Сянок (тепер Підкарпатського воєвод., Польща). Звертався до взірців народної ар-

хітектури, прийомів неокласицизму та функціоналізму.

У творчості Л. домінували церковні споруди. 1904 виконав для конкурсу проєкт церкви у містечку Соколівка (тепер Буського р-ну Львівської обл.). 1910 звів церкву в с. Кальна (тепер Долинського р-ну Івано-Франківської обл.). У 1920–1930-ті за власними проєктами збудував понад 50 мурованих і дерев'яних церков на сучасній території Західної України та Східної Польщі, зокрема на Львівщині у с. Раделичі (1923), Гумніська (1926), Гребенів (1927), Кологури (1927), Климець (1928), Суходіл (1928), Скварява (1931), Березець (1931), Великі Глібовичі (1932), Молотів (1935), Боляновичі (1936), Запитів (1936–1937), Борове (1937), П'ятничани (1938), Нова Скварява (1939). Однією з найбільш монументальних споруд Л. стала церква при монастирі *василіан* у Перемишлі (1930–1935).

Реставрував та перебудував церкви, які звів *В. Нагірний* у с. Смільно (1923), с. Лешнів (1925) (тепер Бродівського р-ну), храму Різдва Пресвятої Богородиці у с. Щирець (тепер смт Пустомитівського р-ну Львівської обл., 1932–1934), добудував ризницю в церкві св. Миколая у Золочеві (1936). 1937 реставрував дерев'яну церкву (1733) в с. Городжів (тепер Жовківського р-ну Львівської обл.), перенесену зі с. Магерів.

Реставрував 1926 барокову дзвіницю церкви Святого Духа у Львові та меморіальну таблицю *М. Шашкевича* на фасаді церкви (автор *О. Луштинський*, 1911); за проєктом Л. була зроблена огорожа *Греко-католицької семінарії* (з боку теперішньої *вул. П. Дорошенка*) з металевим завершенням в'їзної брами в дусі модернізованого *бароко* (не збереглася). 1925 реставрував кам'яницю "*Просвіти*" на *пл. Ринок, 10* (колишній *палац Любомирських*). Від 1932 був судовим присяжним у справах церковного будівництва. Провадив наукові дослідження сакральних пам'яток, робив обміри та креслення старих храмів.

Був членом *Гуртка діячів українського мистецтва* у Львові, брав участь у його виставках 1923–1926. У газеті "*Діло*" в 1920–1930-х друкував статті про архітектуру, зокрема: "Дбаймо про архітектуру і мистецтво" (1926), "Консервація пам'ятників старовинної архітектури" (1933).

Помер після подій "*Золотого вересня*", точний час і обставини смерті не встановлені. Про сакральну творчість Л. писав *В. Слободян* (2005).

Юрій Бірюльов

ЛЕВИНСЬКИЙ СТЕПАН (1897–08.10.1946) – український письменник і дипломат. Син *І. Левинського*. Народився у Львові. Закінчив *Львівську Політехніку*, здобув фах інженера-хіміка. Продовжив навчання у Брюсселі, 1922 переїхав до Парижа, де закінчив Вільну школу політичних наук та японське відділення Національної школи східних мов (1929). Від 1935 мешкав у Китаї та Французькому Індокитаї, працював у польському консульстві в Харбіні на посаді референта економічно-торговельних справ. Від 1941 співпрацював із шанхайським часописом "*Український голос на Далекому Сході*". Після *Другої світової війни* переїхав до Франції.

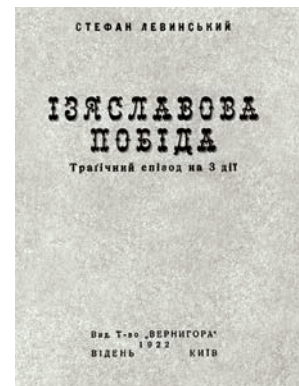
Автор книг: "Від Везувія до пісків Сагари" (1926), "З японського дому" (1932), "Схід і Захід: нариси з подорожі" (1934), які виходили друком у Львові. Перекладав з японської. Брав участь у підготовці першого українсько-японського словника (1944).

Помер у м. Гап (Франція).

Ігор Петрій

ЛЕВИЦЬКА ВІРА (дівоче прізвище Герасимович; 26.02.1916–26.05.2004) – українська драматична актриса, співачка, кіноакторка. Заслужена артистка України (2002).

Народилася в с. Старий Порицьк (тепер Іванічівського р-ну Волинської обл.). 17-річною розпочала творчу діяльність у театрі *О. Карабіновича* (1933–1935). Дебютна роль – Одарка ("Запорожець

С. Левинський.
Ізяславова побіда.
1922 р. Обкладинка

С. Левинський.
З японського дому.
1932 р. Обкладинка

